

Compilatie van maatregelen, adviezen en uitspraken van overheden, internationale organisaties en rechtbanken over toepassing van elektromagnetische (EM) straling van zendmasten, smartphones, snoerloze (DECT) telefoons en WiFi (met hyperlinks naar de originele publicaties)

2018

1 nov. [USA](#) : Het 'U.S. Department of Health and Human Services' heeft het eindrapport gepubliceerd van het \$ 30 miljoen kostende NTP onderzoek naar 2G en 3G straling van mobiele telefoons. De hoofdconclusies zijn dat hoge blootstelling aan deze straling geassocieerd is met:

- duidelijk bewijs van tumoren in de herten van mannelijke ratten. De tumoren waren kwaadaardige schwannoma's.
- enig bewijs van tumoren in de hersenen van mannelijke ratten. De tumoren waren kwaadaardige glioma's.
- enig bewijs van tumoren in de bijnierschors van mannelijke ratten. De tumoren waren goedaardig, kwaadaardig, of complex gecombineerd feochromocytoom.

10 okt., [Frankrijk](#) : Bij besluit van de rechtbank voor sociale zekerheid (Tass) van het departement Yvelines is een technicus van de klantenservice van een telecommunicatiebedrijf erkend als slachtoffer van een bedrijfsongeval vanwege zijn intolerantie voor elektromagnetische straling. Het Ziekenfonds wordt veroordeeld tot het storten van € 1600,- op de rekening van de technicus en het betalen van de justitiële kosten van € 2000,-. Dit is de tweede erkenning van het bestaan van elektrogevoeligheid in [Frankrijk](#).

1 aug., [Canada](#) : In navolging van Frankrijk heeft de Canadese regering de verkoop van een eerste mobiele telefoon (Alcatel U50) verboden vanwege het feit dat die bij op het lichaam dragen een hoger dan toegestaan elektromagnetisch veld produceren, resulterend in te hoge SAR waarden.

9 mei, [Cyprus](#) : Het 'Cyprus National Committee on Children's Environment and Health', een overheidsorganisatie, adviseert in een video teenagers om zich te beschermen tegen de straling van mobieltjes, WiFi en draadloze data (3G, 4G, ...). Volgens de WHO is deze straling mogelijk kankerverwekkend voor mensen. Langdurige blootstelling kan leiden tot ernstige effecten op de ontwikkeling en het functioneren van de hersenen en het voortplantingssysteem. Het kan leiden tot vernietiging van neuronen en DNA, concentratie- en leerproblemen en andere neurologische afwijkingen. Deze tekst in de video wordt gevolgd door vele adviezen om de blootstelling aan EMV te reduceren.

18 april, [Nederland](#) : De Gezondheidsraad publiceert een rapport over hoogspanningslijnen en gezondheid waarin gesteld wordt dat:

- het risico op leukemie ongeveer 2,5 x zo hoog is bij kinderen langdurig blootgesteld aan gemiddelde magneetveldsterktes hoger dan 0,3 à 0,4 microtesla, vergeleken met kinderen blootgesteld zijn aan achtergrondniveau,
- het risico op hersentumoren 1,5 maal zo hoog is bij kinderen langdurig blootgesteld aan gemiddelde magneetveldsterktes hoger dan 0,4 microtesla.

Deze veldsterktes kunnen veroorzaakt worden door hoogspanningsleidingen, ondergrondse leidingen, transformatorhuisjes en huishoudelijke apparaten. Deze waarden van 0,3 à 0,4 microtesla liggen nog wel meer dan een factor 10 boven de 0,02 microtesla aanbevolen in [SBM 2015](#).

11 april, [USA](#) : De 'Public Regulation Commission' van New Mexico heeft unaniem de aanvraag van de 'Public Service Company of New Mexico' verworpen om slimme meters in stedelijke gebieden te installeren. Aangevoerde redenen zijn onder meer dat het niet tot kostenbesparingen en minder energiegebruik leidt en dat de gezondheid van klanten niet voldoende gewaarborgd zou zijn.

9 april, [Frankrijk](#) : De provider Orange haalt 90.000 mobiele telefoons uit de markt omdat die bij op het lichaam dragen een hoger dan toegestaan elektromagnetisch veld produceren. Verwacht wordt dat vele miljoenen mobiele telefoons die evenmin aan de normen voldoen eveneens in Frankrijk en in andere landen uit de markt gehaald zullen moeten worden.

5 maart, [Zwitserland](#) : Verhoging van de grenswaarden van mobiele 5G telefonie in huis voor de tweede

maal afgestemd in 'Ständerat' (Zwitserse Eerste Kamer). Deze limieten liggen een factor 100 onder de Nederlandse ICNIRP limieten. De limieten buitenshuis zijn in Zwitserland hetzelfde als bij ons.

2017

- 13 dec., [USA](#) : Het 'California Department of Public Health' publiceert [richtlijnen](#) over reductie van de blootstelling aan radiofrequente energie van mobiele telefoons, en stelt dat lange-termijn veelvuldig gebruik van mobiele telefoons kan leiden tot:
- hersenkanker en tumoren aan de gehoorzenuw en speekselklieren,
 - minder sperma en minder bewegelijk sperma,
 - hoofdpijn en effecten op leren en geheugen, gehoor, gedrag en slapen.
- 11 dec., [Frankrijk](#) : Vanaf september 2018 komt er een totaal verbod van het gebruik van mobiele telefoons op lagere en middelbare scholen. Ze waren al verboden tijdens lessen, maar dat verbod wordt uitgebreid tot pauzes, lunch en tussen de lessen. Bovendien gaat de [Franse overheid](#) de bevolking beter informeren over goed gebruik van mobiele telefonie en de noodzaak tot het nemen van voorzorgsmaatregelen, zoals aanbevolen door ANSES (zie item 8 juli 2016).
- 28 nov., [USA](#) : Ter bescherming van de bevolking zijn in Massachusetts in 2017 zeven wetsvoorstellen over EM straling en gezondheid ingediend.
- 11 nov., [Cyprus/Wenen](#) : De 'Cyprus Medical Association', de 'Wiener Ärztekammer' en het 'Cyprus National Committee on Environment and Children's Health' hebben de 'Nicosia Declaration on electromagnetic and radiofrequency radiation' ondertekend en hebben ['new position paper'](#) gepubliceerd met [16 praktische maatregelen](#) om de blootstelling aan mobiele telefoons en draadloze straling te reduceren.
- 11 okt., [USA](#) : De 'city of Berkeley' heeft wederom een rechtszaak tegen de telecomindustrie gewonnen. Het ['Federal Appeals Court'](#) bevestigt haar beslissing uit april welke verkopers van mobiele telefoons verplicht klanten te waarschuwen voor de blootstelling aan straling met mogelijke overschrijding van de *geldende normen*.
- 14 aug., [Frans Polynesië](#) : Neemt een nieuwe wet aan en start een publieke informatie campagne om de blootstelling aan straling van mobiele telefoons en WiFi te reduceren.
- 10 juli, [Cyprus](#) : WiFi is verwijderd van basisscholen en initiatieven zijn genomen om kinderen en families onder meer via brochures en video's te informeren over de gevaren voor de gezondheid van mobieltjes en draadloze communicatie.
- 24 mei, [België](#) : Een uitvoerig gedocumenteerd voorstel van resolutie voor de erkenning van hyper-elektrosensitiviteit door drie Senaatsleden ingediend bij de Belgische Senaat.
- 24 april, [Italië](#) : De rechtbank in Florence kent een werknemer, die gedurende 10 jaar 2-3 uur per dag voor zijn werk mobiel belde, een levenslange compensatie toe (te betalen door Inail) vanwege de door de rechtbank erkende relatie van het mobiel bellen en de daardoor veroorzaakte kanker aan de gehoorzenuw.
- 21 april, [USA](#) : Het 'Federal Appeals Court' bevestigt de 'City of Berkeley right to know ordinance' om bij verkoop van mobiele telefoons verkopers te verplichten een waarschuwing bij te voegen waarin staat dat bij het op het lijf dragen van de telefoon de richtlijnen voor veilig gebruik overschreden kunnen worden indien deze aan staat.
- 14 april, [India](#) : Het Hooggerechtshof verordonneert het verwijderen van een zendmast na een klacht van een bewoner die stelde dat de straling daarvan de oorzaak was van de kanker die hij gekregen had.
- 11 april, [Italië](#) : De rechtbank te Ivrea kent een werknemer, die voor zijn werk 15 jaar lang dagelijks 3-4 uur zijn mobiele telefoon moest gebruiken, een uitkering toe van € 500,- per maand (te betalen door Inail) vanwege de door de rechtbank erkende relatie van het mobiel bellen en de daardoor veroorzaakte goedaardige hersentumor, leidend tot gehoorverlies en gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid..
- 1 april, [Griekenland](#) : De 'Athens Medical Association (AMA)' publiceert een lijst met 16 aanbevelingen om de blootstelling van mensen aan de straling van draadloze communicatie te verminderen.
- 22 maart, [Bangladesh](#) : Volgens een overheidsrapport is de straling van zendmasten schadelijk voor de gezondheid. Dit rapport is uitgebracht in opdracht van het Hooggerechtshof van Bangladesh.
- 22 maart, [USA](#) : 'Five Cell Phone & Wireless Safety Bills introduced in Massachusetts Legislature' om de

- bevolking te waarschuwen tegen het op het lichaam dragen van mobieltjes, om het gebruik van slimme meters niet te verplichten en om gebruik van WiFi op school te reduceren of te verbieden.
- 10 maart, [Rusland](#) : Het 'Russian National Committee on Non-Ionizing Radiation Protection (RNCNIRP)' waarschuwt voor de eenzijdige samenstelling van de WHO werkgroep 'on evaluation of health effects from radiofrequency (RF) radiation', welke vrijwel uitsluitend bestaat uit huidige en vroegere leden van de ICNIRP. RNCNIRP stelt dat zij continu gewaarschuwd heeft tegen de gezondheidseffecten van mobiele communicatie.
- 6 maart, [Frankrijk](#) : De burgemeester van Parijs is met de vier belangrijkste providers van mobiele netwerken in Frankrijk overeengekomen om de maximaal toegestane stralingsintensiteit met 30% te verlagen.
- 6 maart, [USA](#) : Het 'Maryland State Advisory Council' komt met een aanbeveling om de blootstelling aan straling van draadloze communicatie op school te reduceren ter bescherming van kinderen. Dit vanwege de 'growing evidence on health risks of wireless radiation'.
- 5 maart, [USA](#) : Op last van de rechter heeft het 'California Department of Public Health' een document uit 2014 vrijgegeven waarin verwezen wordt naar recente publicaties, waarin staat dat regelmatig gebruik van een mobieltje het risico op het krijgen van hersen kanker vergroot, en wel i.h.b. aan de belkant. Tevens kan dit volgens het document leiden tot andere gezondheidsproblemen en zijn kinderen extra gevoelig voor deze straling.
- 31 jan., [Cyprus](#) : De minister van 'Education and Culture' brengt een [decreet](#) uit met maatregelen om de blootstelling van kinderen aan straling van draadloze apparatuur in scholen te elimineren en te minimaliseren. Dit door het verwijderen van draadloze apparatuur in crèches en het beperken van draadloze apparatuur in scholen tot de administratieve kantoren.
- 27 jan., [Cyprus](#) : Het Cyprus National Committee on 'Children's Environment and Health', een overheidsorganisatie, adviseert in een video om de blootstelling van zwangere vrouwen aan straling van draadloze communicatie zoveel mogelijk te beperken en stelt dat de foetus zeer gevoelig is voor deze straling.

2016

- 8 dec., [Zwitserland](#) : Verhoging van limieten van blootstelling aan RF straling in huis, veroorzaakt door zendmasten, afgestemd in 'Ständerat' (Zwitserse Eerste Kamer). Deze limieten van toegestane stralingsintensiteiten liggen een factor 100 onder de algemene Nederlandse ICNIRP limieten.
- 2 aug., [Spanje](#) : Elektrohypersensitiviteit (EHS) van een telecommunicatie ingenieur, met volledige arbeidsongeschiktheid en recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering als gevolg, erkend door het Hoogerechtshof te Madrid.
- 25 juli, [Frankrijk](#) : Wet ter beperking van de RF stralingsbelasting en toepassing van het voorzorgsprincipe aangenomen in de Senaat na eerst aangenomen te zijn in de Assemblée Nationale. De wet voorziet onder meer in een WiFi-verbod in crèches, een verbod van reclame voor mobiele telefonie gericht op kinderen, verplichtingen om WiFi uit te schakelen in basisscholen wanneer niet in gebruik en om draadloze apparaten te voorzien van een handleiding hoe de draadloze functie uit te schakelen.
- 8 juli, [Frankrijk](#) : Het Franse 'Agence nationale de sécurité sanitaire' (ANSES) publiceert een rapport 'Exposition des enfants aux radiofréquences : pour un usage modéré et encadré des technologies sans-fil' met aanbevelingen om de blootstelling aan RF straling, i.h.b. voor kinderen, te verminderen en stelt dat kinderen meer gevoelig zijn voor deze straling dan volwassenen.
- 10 juni, [USA](#) : De 'American Academy of Pediatrics', in de USA de grootste organisatie van kinderartsen, publiceert een lijst met nieuwe aanbevelingen 'To Reduce Exposure to Cell Phones'.
- 6 juni, [Duitsland](#) : Het Duitse 'Bundesamt für Strahlenschutz' publiceert nieuwe wetgeving over 'Vorsorge gegen Belastungen durch niederfrequente Felder', waarin staat dat de belasting door laagfrequente elektrische en magnetische velden zoveel mogelijk gereduceerd dient te worden. Dit geldt zowel buitenshuis (hoogspanningsleidingen) als in huis (leidingen en elektrische apparaten).
- 22 april, [Polen](#) : Het Poolse Ministerie van Digitalisatie heeft de voorbereiding aangekondigd van een wet om de effecten van elektromagnetische straling van radiocommunicatie apparaten op 'human life' en

gezondheid te controleren.

- 20 april, [Israël](#) : De burgemeester van Haifa, Yona Yahev, in coördinatie met het hoofd van het departement van onderwijs, verordonneert per direct WiFi af te sluiten in alle scholen in afwachting van een grondige studie van het onderwerp. Tegelijk promoot Yahav installatie van de veiliger bedrade systemen.
- 13 april, [Oostenrijk](#) : Een resolutie om gezondheidsaspecten mee te nemen bij het bouwen van zendmasten is unaniem aangenomen door de 'Landesregierung' van Karinthië. Beperkende maatregelen waren al vele jaren van toepassing in de regio's Salzburg en Wenen.
- 5 april, [Europa](#) : De Europese Commissie besluit dat - om veilig gebruik van in de hand gehouden en voor op het lichaam gedragen draadloze communicatieapparatuur (30 MHz – 6 GHz) te garanderen - bij het meten van de lidmaat-SAR waarde (limiet 4 W/kg) geen scheidingsafstand gebruikt mag worden en dat voor metingen van de romp-SAR waarde (limiet 2 W/kg) een scheidingsafstand van niet meer dan een paar millimeter gebruikt mag worden. Dit besluit is genomen naar aanleiding van een klacht van het Franse 'Agence nationale des fréquences' (ANFR), dat bij metingen had vastgesteld dat bij contact met het lichaam 9 van de 10 mobieltjes een SAR waarde boven de 2 W/kg hadden en 1 op de 4 een SAR waarde boven de 4 W/kg.
- 28 maart, [Argentinië](#) : Presentatie van een wetsvoorstel in de 'Cámara de Diputados de la Nación' om 'contaminación electromagnética' te voorkomen, reduceren en controleren en om sancties op te kunnen leggen. Enkele van de meest belangrijke aspecten van het voorstel zijn dat zendmasten minstens 100 meter van bewoond gebied dienen te staan, dat WiFi in scholen en ziekenhuizen verboden wordt en dat voor digitaal gepulste signalen een maximum toelaatbaar stralingsniveau vastgesteld wordt van 1000 $\mu\text{W}/\text{m}^2$, een factor 10.000 lager dan de limiet in Nederland.
- 24 maart, [Duitsland](#) : Het 'Bundesamt für Strahlenschutz (BfS)' stelt dat er onzekerheden zijn wat betreft de mogelijke risico's voor de gezondheid van langdurig gebruik van mobiele (hand-held) telefonie. Om deze risico's te reduceren publiceert het BfS een gedetailleerde lijst van aanbevelingen om de stralingsbelasting te reduceren.
- 11 jan., [Spanje](#) : De gemeentelijke overheid van de stad Taragona neemt een 'live saving' plan aan voor personen met 'central sensitivity syndromes', i.h.b. voor diegenen die lijden aan MCS en/of EHS. Het plan impliceert een 'housing protocol' (witte zones zonder elektromagnetische straling en witte ruimten in overheidsgebouwen).
- 9 jan., [Filipijnen](#) : Telecom firma's worden verordonneerd om zendmasten weg te halen. De belangrijkste redenen zijn de gezondheidsrisico's voor de bewoners, in aanmerking genomen dat er verschillende kankerslachtoffers zijn, waarvan een aantal overleden en velen nog ziek.
- 4 jan., [Oostenrijk](#) : Publicatie van de 'Wiener Ärztekammer' van een nieuwe versie van een brochure waarin de Oostenrijkse bevolking gewaarschuwd wordt voor de mogelijke gevaren voor de gezondheid van mobiel bellen en met tien aanbevelingen om de straling van mobieltjes te reduceren.
- 3 jan., [Cyprus](#) : Het 'Cyprus National Committee on Environment and Children's Health', een overheidsorganisatie, adviseert in een video om de blootstelling van kinderen aan straling van draadloze communicatie te verminderen. In de video wordt gerefereerd aan de WHO classificatie van deze RF straling als 'mogelijk kankerverwekkend', er wordt gesteld dat deze straling kan leiden tot een verandering van de ontwikkeling en functies van de hersenen, het voortplantingssysteem, een invloed kan hebben op de ontwikkeling van embryo's en kinderen, op onze lichamen op cellulair en DNA niveau, op onze concentratie, angstgevoelens kan opwekken en tot andere neurologische problemen kan leiden.

2015

- 21 sept., [USA](#) : Het 'Federal District Court' geeft de 'City of Berkeley' toestemming om bij verkoop van mobiele telefoons verkopers te verplichten een waarschuwing bij te voegen waarin staat dat bij het op het lijf dragen van de telefoon de richtlijnen voor veilig gebruik overschreden kunnen worden indien deze aan staat.
- 25 aug., [Frankrijk](#) : Elektrogevoeligheid van een journaliste door [rechtbank](#) erkend als zware handicap (voor 85% arbeidsongeschikt) en een uitkering door de staat verordonneerd.

- 10 juli, [Spanje](#) : De 'Vallisoletana Association of People Affected by mobile phone masts' (AVAATE) beschrijft in een rapport de belangenverstreming tussen de leden van de 'International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection' (ICNIRP) en de telecom industrie. Ondanks deze belangenverstreming en ondanks het private karakter van de ICNIRP gaat de WHO bij haar beoordeling van de mogelijke schadelijkheid van elektromagnetische velden (EMV) vrijwel uitsluitend af op het oordeel van de ICNIRP.
- 27 juni, [USA](#) : Een Harvard University rapport beschrijft hoe de 'Federal Communications Commission' (FCC), die in de USA de normen vaststelt voor toelaatbare EMV/stralingsbelasting, volledig gedomineerd wordt door de telecomindustrie.
- 17 juni, [Canada](#) : Een parlamentscommissie roept op tot bescherming van kwetsbare groepen tegen de straling van draadloze communicatie en komt met een lijst van [twaalf aanbevelingen](#) voor onderzoek en maatregelen op dit gebied.
- 10 juni, [Italië](#) : Het parlement van Zuid Tirol bevestigt het voorzorgsprincipe en machtigt de overheid:
 - draadloze netwerken op scholen, kinderdagverblijven, verzorgingstehuizen en andere publieke faciliteiten te vervangen door netwerken die minder straling uitzenden,
 - een educatie- en bewustwordings-programma te starten met informatie over de mogelijke gezondheidsrisico's, speciaal betreffende de nog ongebornen, zuigelingen, kinderen en volwassenen, en om richtlijnen te ontwikkelen voor een veiliger gebruik van mobieltjes, smartphones en WiFi.
- 10 febr., [Frankrijk](#) : Wet ter beperking van de RF stralingsbelasting en toepassing van het voorzorgsprincipe aangenomen in de [Assemblée Nationale](#) na wijzigingen voorgesteld door de [Senaat](#) . De wet voorziet onder meer in een WiFi-verbod in crèches, een verbod van reclame voor mobiele telefonie gericht op kinderen, verplichtingen om WiFi uit te schakelen in basisscholen wanneer niet in gebruik en om draadloze apparaten te voorzien van een handleiding hoe de draadloze functie uit te schakelen.
- 2 febr., [Brazilië](#) : Nokia is veroordeeld tot het betalen van R \$ 250.000 schadevergoeding aan een zendmast technicus van 37 jaar die door een zeldzame vorm van kanker arbeidsongeschikt is geworden. Drie van zijn collega's van 28, 39 en 45 jaar zijn aan dezelfde vorm van kanker overleden.
- 28 jan., [Taiwan](#) : Wet aangenomen die het gebruik van 'elektronische producten' zoals video spelletjes en tv door kinderen tot 18 jaar beperkt en dat van kinderen onder de twee jaar verbiedt. Op overtredingen staat een boete van £ 1000.
- 23 jan., Canada : [C-648-wet](#) voorgesteld om een waarschuwingsetiket op smartphones en WiFi routers verplicht te stellen ter preventie van potentiële gezondheidsrisico's van RF straling.
- 21 jan., [Europa](#) : In het 'European Economic and Social Committee' (EESC) van de Europese Unie zijn twee rapporten over 'Electromagnetic hypersensitivity' besproken. In het eerste rapport (['opinion'](#)) wordt het bestaan van EHS volledig erkend evenals de relatie met de blootstelling aan elektromagnetische velden (EMV) als oorzaak. In het tweede rapport (['counter-opinion'](#)) wordt het bestaan van EHS erkend, maar de relatie met EMV niet. Bij een stemming waren er 136 stemmen voor de 'counter-opinion' tegen 110 stemmen voor de 'opinion', met 19 onthoudingen.

2014

- 24 nov., [USA](#) : Maryland City stemt er unaniem voor om burgers te waarschuwen voor de gezondheidsrisico's van mobiele telefoons / draadloze straling en om geen zendmasten te plaatsen nabij scholen. Een brochure van de stad zal speciaal aandacht schenken aan de waarschuwing van de fabrikanten om de mobieltjes op enige afstand van het lichaam te dragen en zal eenvoudige stappen om de stralingsbelasting te verminderen aanmoedigen.
- Oktober, [Oostenrijk](#) : De bedrijfs- en gezondheidsorganisaties hebben een nieuwe richtlijn uitgegeven over de bouw van zendmasten, waarin de eerdere richtlijn uit 2013 bevestigd is. Op grond van het voorzorgsprincipe dient de stralingsbelasting van alle bronnen opgeteld minder dan 1 mW/m^2 ($0,6 \text{ V/m}$) te zijn, een factor 10.000 onder de Nederlandse ICNIRP norm.
- 3 okt., [Nederland](#) : De Nationale Ombudsman stelt een werkneemster, met gezondheidsklachten door WiFi, in het gelijk. Gelet op de ernst en lange duur van de klachten en de regelmatige controles bij de bedrijfsarts, had van het UWV verwacht mogen worden dat de verzekeringsarts verzoekster zelf had

gezien, wat ze had nagelaten. Er is geen maatwerk geleverd en ook niet naar werkneemster geluisterd.

26 juni, [Frankrijk](#) : Wet ter beperking van straling voorgesteld in de Senaat. Adverteren voor tablets voor kinderen jonger dan 14 jaar wordt verboden (€ 75.000 boete), zoals reeds het geval was voor mobieltjes. Adverteren voor mobieltjes zonder headsets wordt verboden. In basisscholen moet draadloze apparatuur uitgezet worden wanneer deze niet gebruikt wordt voor pedagogische doeleinden. De regering dient te komen met een rapport over elektrohypersensitiviteit. De verkorte [Engelse](#) samenvatting.

1 maart, [België](#) : Verkoop van mobieltjes speciaal ontworpen voor kinderen jonger dan 7 jaar wordt verboden. De SAR waarde dient bij verkoop van mobieltjes vermeld te worden. Tevens dient een gezondheidswaarschuwing toegevoegd te worden.

1 febr., [Duitsland](#) : Uitspraak van het Bundesgericht dat alle eigenaren van een woongemeenschap c.q. appartementencomplex voortaan moeten instemmen met de plaatsing van een zendmast op het dak.

23 jan., [Frankrijk](#) : Een wet ter verdere beperking van de RF stralingsbelasting en toepassing van het voorzorgsprincipe is aangenomen door de Assemblée Nationale. Verboden worden:

- reclame voor tablets voor kinderen onder de 14 (dat verbod was er al voor mobieltjes),
- adverteren voor mobieltjes zonder 'headsets',
- WiFi in crèches (kinderen onder de drie).

In de wet staat ook de verplichting van de regering om voor extreem elektrogevoelige personen (EHS) aan het Parlement een rapport uit te brengen over de mogelijkheid stralingsarme zones te creëren, waarbij tevens rekening wordt gehouden met hun problemen in de werkomgeving.

2013

15 okt., [Frankrijk](#) : Het Franse 'Agence nationale de sécurité sanitaire' (ANSES) publiceert een lijst met aanbevelingen om de blootstelling aan RF straling, i.h.b. voor kinderen, te beperken en spreekt haar bezorgdheid uit over de gevolgen van de grootschalige invoering van 4G.

16 sept., [India](#) : De stad Mumbai stelt voor zendmasten op scholen, colleges, ziekenhuizen en weeshuizen te verbieden en bestaande zendmasten op dergelijke gebouwen te verwijderen, evenals nabije zendmasten die gericht zijn op dergelijke gebouwen. Zendmasten op gebouwen zouden alleen geïnstalleerd mogen worden indien 70% van de bewoners daarmee instemt en per gebouw maximaal twee masten.

1 aug., [Israël](#) : Het Ministerie van Onderwijs verbiedt WiFi in kleuterklas en beperkt dat in klassen met kinderen t/m 8 jaar.

18 juli, [Israël](#) : Het Hooggerechtshof geeft opdracht aan het Israëliëse gouvernement om een inventarisatie te maken van het aantal kinderen in Israël wat aan EHS leidt. Het Hooggerechtshof dient het resultaat van het onderzoek op 16 november te ontvangen.

2 juli, Oostenrijk: De 'Wiener Ärztekammer' waarschuwt de Oostenrijkse bevolking in een brochure voor de mogelijke gevaren voor de gezondheid van mobiel bellen en geeft tien regels om de risico's te minimaliseren: de [Ned. vertaling](#) .

14 juni, [India](#) : Vanwege gezondheidsrisico's worden in Noida, volgens richtlijnen van het Allahabad Hooggerechtshof, 300 zendmasten van residentiële naar geïsoleerde locaties verplaatst. In 2010 waren al 200 zendmasten uit residentiële locaties verwijderd.

19 april, [Wereld](#) : IARC-WHO monografie 102; bevestiging classificatie van RF straling van mobieltjes, WiFi e.d. als mogelijk kankerverwekkend, vanwege hogere kans op het krijgen van glioom en acoustic neuroma .

18 maart, [Frankrijk](#) : Het voorzorgsprincipe betreffende WiFi in scholen is [wettelijk](#) (Assemblée Nationale) vastgelegd. Dat houdt in dat zoveel mogelijk bedrade verbindingen toegepast moeten worden om kinderen, de zeer jonge in het bijzonder, te beschermen tegen de invloed van straling.

12 maart, [Zwitserland](#) : In het Zwitserse 900 pagina's omvattende 'Diagnoseverzeichnis, ICD-10GM Version 2013' staat nu bij E p.210 '*Elektrosensibilität*' onder Code-nr Z58. Daarmee is elektrogevoeligheid van personen in Zwitserland officieel als ziekte erkend. In eerdere versies van ICD-10GM stond code nr. Z58 echter ook al vermeld, dus wat nu veranderd is niet duidelijk.

1 maart, [Israël](#) : Het Telecom bedrijf PARTNER, in Israël opererend onder de naam Orange, heeft een

overeenstemming bereikt met een klant die claimt dat de kanker (lymfoon) vlak boven zijn linkeroor, zijn belkant, veroorzaakt is door langdurig mobiel bellen. PARTNER betaalt een schadevergoeding van US \$ 100.000.

28 febr., [Australië](#) : Het 'Administrative Appeals Tribunal of Australia' heeft, in Australië voor het eerst, legaal erkend dat de gezondheidsproblemen (misselijkheid, desoriëntatie, hoofdpijnen en andere klachten) van Dr. Alexander McDonald het gevolg zijn van elektromagnetische velden en heeft Comcare veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding.

2012

6 dec., [Oostenrijk](#) : De Weense 'Ärzttekammer' vordert mobielvrije zones in openbare ruimten om de stralingsbelasting te verminderen en om mensen meer bewust te maken van de gezondheidsrisico's bij het gebruik van mobiele telefonie.

27 nov., [India](#) : Het Hooggerechtshof van Rajasthan gebiedt verwijdering, binnen twee maanden, van zendmasten nabij (< 500 m) scholen, ziekenhuizen en speelvelden, en verwijst naar een uitspraak van het Indiase Supreme Court, waarin staat dat deze straling "hazardous" is. *De deelstaat Rajasthan is wat oppervlak betreft iets groter dan Italië en heeft 56.500.000 inwoners.*

12 okt., [Italië](#) : De Hoge Raad van Italië verwerpt een beroep tegen een eerdere uitspraak van de rechtbank in Brescia dat veelvuldig gebruik van een mobieltje, door een inwoner van Brescia, de oorzaak is van zijn hersentumor, die operatief verwijderd moest worden, en verordonneert het 'Insurance Body for Work' (INAIL) tot het betalen van een schadevergoeding. De [Hoge Raad](#) heeft eerder beslist dat 'radiofrequency emissions above 6 V/m represent a crime of "dangerous launching" punishable by Article 674 of the Italian Penal Code'. Een in Nederland door de Gezondheidsraad als veilig verklaarde stralingsemissie is dus in Italië als misdadig en strafbaar verklaard.

22 juli, [Duitsland](#) : Elektrohypersensitiviteit (EHS) van een voormalige radar-mechanicus van het Duitse leger door het 'Oberverwaltungsgericht' in Schleswig-Holstein erkend als beroepsziekte. Het Hof verwerpt de 'geen bewijs' claim van de overheid en accepteert de getuigenis van de onafhankelijke wetenschappers Von-Klitzing and Hecht.

19 juni, [Rusland](#) : Aanbeveling van het Russische National Committee for Non-Ionizing Radiation Protection (RNCNIRP) om het gebruik van WiFi op scholen strikt te reguleren en om bedrade netwerken te gebruiken i.p.v. draadloze breedband systemen, inclusief WiFi.

13 juni, [Chili](#) : De regering neemt een wet aan, de 'Ley de Torres', waarin het zendvermogen van zendmasten strikt beperkt wordt, ter bescherming van de gezondheid van burgers. Bovendien krijgen de burgers inspraak bij al dan niet plaatsen van zendmasten.

6 mei, [Oostenrijk](#) : Gezamenlijke publicatie van de artsenorganisaties, werknemersverzekeringen, werkgevers- en overheidsorganisaties: met beroep op het voorzorgsprincipe wordt voor de bouw van vaste zendinstallaties een verlaging van de emissiewaarden van alle bronnen opgeteld van 60 V/m tot 0,6 V/m. voorgesteld. Deze verlaging van de veldsterkte met een factor 100 impliceert een verlaging van de stralingsintensiteit met een factor 10.000 (t.o.v. de ICNIRP en Nederlandse norm). De organisaties roepen gemeenten op om de emissiewaarden van zendmasten massief te verlagen.

19 april, [Nederland](#) : Kennisbericht Elektrogevoeligheid over gezondheidsklachten, i.h.b. voor huisartsen, van het Kennisplatform Elektromagnetische Velden (adviesorgaan Overheid) . Eerste erkenning van het bestaan van elektrogevoeligheid van personen door een Nederlandse overheidsinstantie.

18 maart, [Israël](#) : De Knesset keurt in een eerste zitting een wet goed die fabrikanten van mobiele telefoons verplicht deze te voorzien van de waarschuwing (in het Nederlands vertaald): *'Pas op - Het Ministerie van Gezondheid wijst erop dat veelvuldig gebruik van dit apparaat zowel als het dragen ervan op het lichaam het risico van kanker kan vergroten, vooral bij kinderen'.*

In een tweede zitting (jan. 2013) is dit besluit teruggedraaid, een overwinning van de telecomindustrie.

3 maart, [Oostenrijk](#) : Richtlijn van de Oostenrijkse artsenorganisatie (ÖAK) voor de diagnose en behandeling van gezondheidsklachten in verband met Elektromagnetische Velden (straling), het zgn. EMF of microwave syndroom. ([Duitse tekst](#))

2001 - 2011

- 1 sept. 2011, [Israël](#) : Het Israëlische ministerie van onderwijs gaat het gebruik van mobieltjes in scholen beperken en volgt daarmee gedeeltelijk de resolutie van het Europees Parlement uit 2009. Studenten mogen mobieltjes alleen op speciale locaties binnen het schoolgebied gebruiken en niet tijdens de lessen.
- 31 mei 2011, [Wereld](#) : Classificatie door IARC-WHO van de RF (radio frequente) EM straling van mobieltjes, WiFi e.d. als mogelijk kankerverwekkend (klasse 2B), vanwege hogere kans op krijgen van glioom, een kwaadaardige vorm van hersenkanker. In een daarop volgend artikel in de [Lancet Oncology](#), door de IARC specialisten die beslist hebben over de 2B classificatie, staat vermeld dat:
‘when mobile phones are used by children, the average RF energy deposition is two times higher in the brain and up to ten times higher in the bone marrow of the skull, compared with mobile phone use by adults,’ hetgeen impliceert dat kinderen een groter risico lopen.
- 6 mei 2011, Europa : Persbericht en [Resolution 1815](#) van de Raad van Europe (RvE) over de gevaren van elektromagnetische velden (EMV). De RvE beveelt aan om alle redelijke maatregelen te treffen om de blootstelling aan EMV te beperken, i.h.b. die van mobiele telefonie, en i.h.b. de blootstelling van kinderen die het grootste risico lopen hersentumoren te krijgen. De RvE vraagt de lidstaten om speciale aandacht te schenken aan ‘elektrogevoelige’ personen en om speciale maatregelen te treffen om ze te beschermen, waaronder het creëren van stralingsvrije gebieden. De RvE waarschuwt er verder voor dat wachten op hoge kwaliteit wetenschappelijk en klinisch bewijs, alvorens actie te ondernemen om de bekende risico’s te vermijden, kan leiden tot hoge gezondheids- en economische kosten, zoals het geval was bij asbest, gelode benzine en tabak.
- 3 maart 2011, [Rusland](#) : Het Russische National Committee for Non-Ionizing Radiation Protection (RNCNIRP) herhaalt een eerdere verklaring uit 2008 waarin gesteld is dat bij gebruik van mobiele telefoons het “Potential risk for the children’s health is very high” en haalt nieuwe studies aan waaruit blijkt dat er een verontrustende groei is van kinderziektes die mogelijk door mobiele telefonie veroorzaakt worden.
- 24 juli 2010, [België](#) : De Brusselse gemeente Watersmaal-Bosvoorde verspreidt een brochure om de burgers te informeren over de mogelijke gezondheidsproblemen veroorzaakt door het gebruik van mobiele (GSM) telefoons.
- 4 juli 2010, [Frankrijk](#) : Wettelijk voorschrift om bij verkoop van mobieltjes de ‘specific absorption rate’(SAR) van de mobieltjes te vermelden en om ‘headsets’ bij te leveren. Ook een verbod op het gebruik van mobiele telefoons op kinderdagverblijven, lagere en middelbare scholen en een reclameverbod van mobieltje voor kinderen beneden 14 jaar.
- 2009/2010, [Oostenrijk](#) / [Engeland](#) : Studies van de verzekeringsmaatschappijen AUVA en Loyds: de risico’s verbonden aan het verzekeren van mogelijke toekomstige schade veroorzaakt door EM straling zijn te groot. Dergelijke schade is onverzekerbaar.
- 14 sept. 2009, [India](#): Verbod op het gebruik van mobiele telefoons op alle 656 overheids- en privé scholen in Bangalore, na een eerder verbod in ‘professional colleges’. Rinkelende mobieltjes op campussen worden geconfisqueerd.
- 2 april 2009, [Europa](#) : Resolutie van het Europees Parlement (EP) met een aanbeveling om de blootstelling van de burgers aan elektromagnetische velden (EMV) te beperken en een verklaring dat deze negatieve effecten kunnen hebben op de gezondheid. Het EP spreekt zijn bezorgdheid uit over het feit dat verzekeringsmaatschappijen dekking van gezondheidsrisico’s verband houdend met EMV uitsluiten van verzekering en roept de lidstaten op om het voorbeeld van Zweden te volgen en elektrohyper-sensitiviteit van personen te erkennen en ze bescherming en gelijke mogelijkheden te bieden.
- 4 febr. 2009, [Frankrijk](#) : Het ‘Versailles Court of Appeal’ bevestigt een uitspraak van de ‘Crown Court of Nanterre’ dat een zendmast verwijderd moet worden vanwege de psychologische stress die de plaatsing naburige bewoners heeft opgeleverd en veroordeelt ‘Bouygues Telecom’ tot het betalen van een schadevergoedingen aan de bewoners tot € 7000,- als compensatie voor deze stress.
- 14 april 2008, [Rusland](#) : Het Russische National Committee for Non-Ionizing Radiation Protection (RNCNIRP) stelt in een verklaring dat bij gebruik van mobiele telefoons het “Potential risk for the children’s health is very high”, omdat:
- de absorptie van elektromagnetische energie in het hoofd van kinderen aanmerkelijk groter is dan in

het hoofd van volwassenen (de hersenen van kinderen hebben een hoger geleidingsvermogen, kleinere afmetingen en een dunnere botten in de schedel);

- de hersenen van kinderen gevoeliger zijn voor de accumulatie van negatieve effecten bij chronische blootstelling aan EMV;
- kinderen langer cumulatief gebruik maken van mobiele telefonie dan volwassenen.

In de RNCNIRP verklaring staat bovendien: “We believe that this risk is not much lower than the risk to the children’s health from tobacco or alcohol.”

- 30 nov. 2007, [Frankrijk](#) : Een aantal bibliotheken, waaronder de Nationale bibliotheek en de bibliotheek van de Sorbonne, verwijderen WiFi na gezondheidsklachten van medewerkers.
- 9 sept. 2007, [Duitsland](#) : De overheid (Bundestag) waarschuwt de burgers voor het gebruik van WLAN op werk en thuis en adviseert bedrade verbindingen te gebruiken.
- 2006/2007, [Zweden](#) : Electrohypersensitiviteit officieel erkend als [handicap](#) (niet als ziekte) als gevolg van een niet toegankelijke omgeving . Acht [ziekenhuizen](#) zijn voorzien van afgeschermd stralingsarme ruimten voor behandeling van electrogevoelige personen.
- 2005, [Oostenrijk](#) : De ‘Wiener Ärztekammer’ vraagt om een verbod op het gebruik van mobiele telefoons door kinderen en verwijst naar het ‘[Reflex rapport](#)’ waarin genotoxische effecten veroorzaakt door straling van mobieltjes zijn aangetoond. De Afdeling Openbare Gezondheid van [Salzburg](#) waarschuwt voor gezondheidsproblemen, hoofdpijn, concentratieproblemen, onrust en geheugenproblemen, veroorzaakt door WLAN en adviseert tegen het gebruik van WLAN en DECT in scholen en kinderdagbedrijven.
- 2003, [Zwitserland](#) : Telecombedrijf Swisscom AG beschrijft in een patentaanvraag een methode om ‘electrosmog’ van draadloze netwerken te reduceren, met als doel het risico op het krijgen van kanker te verkleinen. Niet-thermische genotoxische effecten veroorzaakt door niet-ioniserende straling worden in de aanvraag expliciet genoemd.
- 2001, [Wereld](#) : Classificatie door het International Agency for Research on Cancer (IARC, onderdeel van WHO) van Extreme Low Frequency (ELF) magneetvelden, zoals van hoogspanningslijnen en elektrische apparatuur, als mogelijk kankerverwekkend (klasse 2B), vanwege hogere kans op krijgen van leukemie bij kinderen .

1932 – 2000

- 1994, [USA](#) : Rapport over de biologische effecten van radiofrequente (RF) straling van het ‘Rome Laboratory Air Force Material Command’. Uit het rapport citeren we:
‘Experimental evidence has shown that exposure to low intensity radiation can have a profound effect on biological processes. The nonthermal effects of RF/MW radiation exposure are becoming important measures of biological interaction with EM fields.’
- In het rapport wordt ook verwezen naar Russische en Oost-Europese onderzoekers die, en we citeren:
‘have placed a great emphasis on the nonthermal effects of biological exposure to RF/MW radiation. They contend that electromagnetic interactions with the bioelectrical and biochemical functions of the body constitute a more serious health risk than effects from thermal heating.’
- 1976, [USA](#) : Rapport over de biologische effecten van elektromagnetische straling van het ‘U.S. Army Medical Intelligence and Information Agency Office of the Surgeon General’, met speciale aandacht voor de ‘Eurasian Communist Countries’. Uit het rapport citeren we:
*‘The thermal effects of electromagnetic radiation have been reasonably well established through experimental investigation. The nonthermal effects, however, remain a controversial issue ‘between scientists in the West and in the Eurasian Communist countries.’ ‘If the more advanced nations of the West are strict in the enforcement of stringent exposure standards, there could be unfavorable effects on **industrial output and military functions**. The Eurasian Communist countries could, on the other hand, give lip service to strict standards, but allow their military to operate without restriction and thereby gain the advantage in electronic warfare techniques and the development of antipersonal applications.’*
- Tot op heden is deze argumentatie de hoofdreden waarom de blootstellingslimieten aan straling van draadloze communicatie in Rusland, andere Oost-Europese landen en China een factor 100 lager zijn dan de ICNIRP limieten zoals die in de meeste Westerse landen van toepassing zijn.

Gezondheidsaspecten worden niet in deze citaten genoemd.

1971/72, [USA](#) : Bibliografie van het 'US Naval Medical Research Institute' met meer dan 2000 referenties over de biologische effecten van, in het bijzonder, niet-ioniserende RF straling op mensen.

[\(De oorspronkelijke getypte tekst\)](#)

1932, [Duitsland](#) : Eerste beschrijving van gezondheidsklachten veroorzaakt door 'Kurzwellensendern' (microgolfzenders): slapeloosheid, vermoeidheid, hoofdpijn, e.a.

Samenstelling: dr. L. Vriens, november 2018

De meest recente versie van deze compilatie wordt steeds geplaatst op:

<http://www.stopumts.nl/doc.php/Artikelen/7294/redirect>

Voor verdere overzichten zie:

<https://ehtrust.org/policy/international-policy-actions-on-wireless/>

<https://ehtrust.org/wp-content/uploads/International-Policy-Precautionary-Actions-on-Wireless-Radiation.pdf>

<https://ehtrust.org/science/medical-doctors-consensus-statements-recommendations-cell-phoneswireless/>

https://www.researchgate.net/publication/319288113_A_New_Era_of_Chronic_Disease_in_America_and_what%27s_behind_it

<https://ehtrust.org/science/bees-butterflies-wildlife-research-electromagnetic-fields-environment/>

http://www.cellphonetaskforce.org/?page_id=128